

De Zwaluw

25 jaar terug nam **Heyst Leeft** het initiatief om een aantal Heistse verenigingen in een speciaal daglicht te plaatsen (gekoppeld aan een tentoonstelling in de zaal Ravelingen waar DUIZENDEN bezoekers naar toe kwamen.

Uit de inleidende tekst halen wij nu een historisch overzicht om De Zwaluw te presenteren (tekst Dany Vantorre)

Reeds voor de eeuwwisseling waren er al enkele duivenliefhebbers te Heist, maar pas op 1 juli 1900 werd de vereniging De Zwaluw opgericht door een 25-tal duivenliefhebbers.

De stichtingsvergadering werd gehouden bij Stiels in de Vissersstraat, en het bestuur werd als volgt samengesteld: Constant Thiel als voorzitter, Camiel Deschepper als secretaris en Victor Martony als schatbewaarder.

Jules Deroose, Georges Desmedt, Camiel Van Wynsberghe en Pieter Ackx waren bezorgers.

Tijdens de beide wereldoorlogen moest de Zwaluw inactief blijven... noodgedwongen. Na de eerste wereldoorlog werd de vereniging gevestigd bij Victor Martony (Padje) in de Pannestraat. Het lokaal kreeg natuurlijk de naam 'Café De Zwaluw'.

Voorzitter Constant Thiel was intussen overleden en werd opgevolgd door Edmond Calus. R. Desmedt werd secretaris en Louis Huisseune ere-voorzitter.

In 1923 kende De Zwaluw reeds een bloei met 200 leden. Met de invoering van het gebruik van de 'constateur' kwam de aanpassing in de speelwijze vanaf 1925. Vanaf toen speelde men ook per drie, de vrije reeks per vier en de poele per acht.

In 1930 werd een prijsvlucht uit Breteuil georganiseerd, met 600 duiven.

De eerste prijs, een paard, werd gewonnen door Camiel Lierman uit Knokke.

Tot het uitbreken van de tweede wereldoorlog kenden we de tijd van de 'slingerklok' die menig duivenliefhebber nog op een ereplaats houdt.

Na de oorlog 40/45 werden de activiteiten hervat onder het voorzitterschap van Omer Vlietinck.

De Zwaluw kwam opnieuw en vrij rap tot een grote bloei.

Onder de vele uitschieters vermelden we de arrondissementale jubileumvlucht (1960 Clermont) met 1063 jaarlingen.

Andere tijden... andere zeden. De Zwaluw ging in verbond spelen. Als partner werd gekozen voor 'De jonge Zeeleeuwen' uit Zeebrugge.

25 jaar terug was het lokaal in café Sportpaleis in de Kerkstraat en was het bestuur als volgt samengesteld:

Voorzitter Omer Goethals

Ondervoorzitter Medard Degroote

Secretaris Emiel Persyn

Schatbewaarder Georges Willems

Leden : Achiel Desmedt, Lucien Raes en Gust Standaert

Ere-Voorzitter : Raymond Calus

Is er veel veranderd tussen vroeger en nu?

O ja, vroeger speelde men 'op nest' ook wel 'op drang' genoemd. Nu wordt er gespeeld op 'weduwschap'.

De mensen kweekten hun duiven nog op zolder, nu zijn het aparte hokjes buiten, schrijf maar prefabouw. Het spel is gebaseerd op jonge duiven, ik merk ook meer ziektes op omdat er veel te vroeg met de jongen gespeeld wordt, ze besmetten elkaar.

De duiven eten tegenwoordig een mengeling van granen, en bij ziekte komt de veearts langs.

Als ze niet (meer) presteren gaan ze naar moeder de vrouw, die maakt er dan een feestmaal van!

Medard, hoe ziet je dag eruit als fervent duivenmelker?

Wel, elke dag ben ik er 2 uur 's morgens en 2 uur 's avonds mee bezig. Als ik de hokken kuis laat ik ze trainen. Dan vliegen ze in rondjes boven ons huis. Ik observeer ze, want als ze stilzitten is het niet goed, dan zijn ze ziek.

Als je duiven kweekt beleef je het mooiste moment na de vlucht. Je zit daar aan het duivenkot te wachten tot ze terugkomen. Je ziet ze vallen, dat geeft een goed gevoel. Het is altijd een eer als je een prijs wint met je eigen kweek.

In mijn jonge jaren was ik visser van beroep en ik heb het te danken aan mijn vrouw Raymonda Dewaele dat ik duivenmelker kon blijven, want toen ik op zee was deed zij al het werk.

Wat komt er allemaal bij kijken als je meespeelt in een wedstrijd? Kun je dat eens vertellen?

De wintermaanden zijn rustig maar vanaf 1 april tot half september wordt er gespeeld. Dan gaan we op zaterdag met de korven naar het lokaal. Eerst worden de duiven met de machine geringd. In de namiddag komt Transport Wybo uit Poperinge de duiven ophalen om ze naar hun bestemming te brengen al naar gelang de vlucht. Die worden naar keuze aangevraagd bij de Belgische duivenbond voor het ganse seizoen.

De meest gangbare zijn Clermont, Chartres, Blois, Tours en Arras.

Op zondagmorgen kunnen we op de radio horen hoe laat ze gelost zijn. Dan begint de spanning pas...

BESPIED

Als ik naar Medard luister die rustig en geduldig zijn uitleg geeft, dan denk ik dat hij een vertrouwelijke omgang heeft met zijn duiven. Dit is belangrijk, want ze reageren op de bewegingen van hun baas.

Met zijn kalme reacties verwondert het me niet dat hij er mooie prijzen mee won.

NEERWAARTSE TREND ?

De zondvloed uit de bijbel met de ark van Noë is het eerste geschiedkundig feit dat wijst op de vlieg- en oriëntatie eigenschappen van de duif.

Door de tijd heen zijn het nuttige dieren geweest, denk maar aan de postbedeling. Ook tijdens Wereldoorlog I werden ze ingezet om berichten te versturen, er werd gespioneerd door middel van duiven. Duiven hebben levens gered.

Nog later is het een liefhebberij geworden. Prestatiefactor nummer 1 bij reisduiven is hun oriëntatiezin.

Zij hebben het vermogen om rechtlijnig naar huis te vliegen, maar hoe ze het doen blijft voorlopig een raadsel.

Gelukkig maar, zo blijft de duivensport prettig en onberekenbaar.

Toch is het spijtig dat de duivenmaatschappij slechts 25 spelende leden meer telt. In volle bloei waren het er 100.

Maar nu leven we in een nieuwe tijd, veel gezinnen werken met twee en in het week-end hebben ze andere taken.

"Tijd, ruimte, mogelijkheden" het zijn slechts woorden, maar het ontbreekt jongeren vaak aan één van de drie.

.....

Het Bestuur van Heyst Leeft dankt Raymonda Waty voor het warme onthaal.

Samen met haar man Georges Willems heeft zij gedurende 12 jaar het duivenlokaal "De Zwaluw" opengehouden. Haar scherp geheugen maakt het uitschrijven makkelijk voor mij.

Dit is haar verhaal:

"Vroeger waren wij conciërge in de Rijksvisserijschool, maar in gezamenlijk overleg openden wij op 13 augustus 1951 het café. Weet je, twee dagen later was er al een vlucht!

Mijn man was regelaar en uitslagmaker. Ik leg je de procedure even uit.

Iedere speler heeft een constateur. Dus als de duiven na een vlucht binnenkomen wordt de ring verwijderd, en aan de hand daarvan tekent de constateur de tijd van aankomst aan tot op de minuut.

Door de tijd heen zijn de constateurs steeds moderner geworden. De oudste instrumenten verhuizen straks naar het Sincfala museum voor 'Open Monumentendag' die in het teken zal staan van tijd en ruimte.

De eerste systemen noemde men : - stekkers
later : - drukkers
nu : - juniors (computergestuurd)

Maar daarmee was de kous nog niet af, want als de leden op zondagnamiddag met hun constateur het lokaal binnenkwamen begon het werk pas!

Er bestond nog geen computer, dus alles moest met de hand geschreven en met het hoofd uitgerekend worden. Onze dochter Cécile hielp al zeer jong mee met haar vader, zij was de snelle kracht."

CECILE :

Ik herinner mij de zondagse drukte in ons lokaal. De deur achteraan stond open, en op een bijzettafel konden de spelers hun constateur zetten. Die werden dan afgetrokken op de moederklok die gezet werd met de sprekende klok. Als onze spelende leden binnenkwamen deden wij een controlestek.

Dan werden de constateurs tot bij de plaats gebracht waar de schrijvers zaten, de ringnummers werden afgelezen en de berekening kon beginnen!

Toch waren er altijd spelers die moyen vonden om zich tussen de schrijvers door te drummen en over hun schouder de uitslagen mee te lezen.

De schrijvers werden bloednerveus en op een dag heeft vader ze allemaal buitengestoken, want zo kun je toch niet werken!

Schrijf maar gerust op dat duivenmelkers zeer ongeduldige mensen zijn..

BESPIED :

Ik denk dat Cécile als enige begreep dat ik hulp kon gebruiken bij dit interview. Zij legde alles uit met engelengeduld, mijn pen kon haar woorden niet volgen en toch gingen we door. Als vredesduiven voor "De Zwaluw" die op 9 juli feest viert! En hoe...

"Toch was er een gevoel van samenhang en solidariteit" vervolgt Raymonda haar verhaal.

"Zo herinner ik mij de viering van Frans Vantorre (Fraise.)

Toen zorgde de duivenmaatschappij voor een verrassing.

Frans stond op het balkon van het stadhuis te zwaaien naar zijn volk, en voor zijn 100 jaar liet de "Zwaluw" 1000 duiven los op de Markt van Heist. Dit was een unieke belevenis. Er werd ook een grote vlucht gegeven in samenwerking met andere gemeentes.

Naar jaarlijkse gewoonte was er ook de kampioenviering met diploma's. Na het feest werd de spaarkas gelicht, Pierre Deschepper hield zich daar mee bezig.

De muziekvereniging van Heist met in hun kielzog ons voltallig bestuur ging de kampioenen persoonlijk afhalen aan huis. Dan ging het richting lokaal waar er feest gevierd werd tot in de vroege uurtjes.

Voor de vrouwen was er een soort bolling voorzien nl. 'TROU MADAME.'

Er waren belegde broodjes en veel muziek. Jules Engelrelst speelde trompet, Kerkschaver accordeon en André Vlamynck was drummer.

"Those were the days my friend..."

Over gans België werd er elk jaar een vlucht ingericht ter herdenking van de oudstrijders. Ook onze maatschappij nam eraan deel.

De inkorving gebeurde per provincie, en de duiven werden gezamenlijk in Bourges gelost.

"Waar ik ook met plezier aan terugdenk," zegt Raymonda, was de Oosthoekkermis op het einde van het speelseizoen. Iedereen had verlof die dinsdag dus er werd een vlucht ingericht. Vooraf werd afgesproken dat de spelers de ring niet in hun constateur mochten steken bij aankomst. De spanning was om te snijden, er waren overal verzamelpunten opgesteld en de spelers moesten om het hardst lopen naar de constateur die zich het dichtst bij hun woning bevond. Prijzen worden gewoonlijk door het bestuur uitgeschreven maar voor die kermisvlucht waren het prijzen in natura zoals eetwaren, potten en pannen.

B E S P I E D

Zoals Raymonda ons zorgzaam bedient met koffie en koekjes, zo kan ik mij voorstellen hoe gastvrij ze omging met de duivenmelkers in het café. Want op zondagmiddag kreeg ze haar klanten niet buiten, zelfs niet tegen etenstijd.

Ik zie ze zó voor me : Vrienden onder elkaar zoals Meester Lelíaert, Henri Decoster, Omer Vlietinck, Omer Goethals, Pierre Deschepper en zoveel andere... om nog van de echte kaartsters te zwijgen zoals Remy Devos (schoentje) René Lameire e.a.

Bij velen was de leuze in 't Heists gezegd :

'Liever speeln mè te duven

da mè te wuven'

Ja, ambiance moet er zeker geweest zijn!

NOG EVEN DIT...

MEDARD DE GROOTE

Eerste prijs op Angoulême
750 km. in vogelvlucht.
Gouden medaille op Orleans geschonken door Graaf de Villegas.

GEORGES WILLEMS

Bronzen medaille eerste prijs West-Vlaanderen.

HUIDIG BESTUUR VAN DE DUIVENMAATSCHAPPIJ "DE ZWALUW"

ACHILLE DESMEDT overleed in november 1999 en is 25 jaar
voorzitter geweest.

MEDARD DE GROOTE was respectievelijk secretaris,
ondervoorzitter en sinds het overlijden van
Achille voorzitter van de duivenmaatschappij.

JOHAN DEMON : Secretaris
FREDDY CALUS : Regelaar-uitslagmaker
RONNY CALUS : Schatbewaarder
JAN NOBUS : Bestuurslid
LUC BEKAERT : Bestuurslid.

E P I L O O G

Ik wou dat ik dit verhaal eens in een junior constateur kon
stoppen, zo'n laatste nieuw model met computer en chip om te
zien of ik zou scoren.

Maar zo werkt het niet hé, dus laat ik het voorrecht van
winnen maar over aan de spelers en hun prijsbeesten!

Rita Vandewalle
Marie-Christine Dezutter.

Vooraan op de foto de heren Persyn, De Grauwe en Deschepper

**Inhuldiging van pastoor Ampe
Wagen van koolhandelaar Vandepitte
(gemonteerde duivenvolière)
Maurice Vandepitte, Cecile en Georges Willems**

Pierre Deschepper, Raymond Dekker en ???

Foto's van de voetbal bij het beëindigen van het duivenseizoen. Er werd een match georganiseerd tussen de bonden van Heist, Knokke, Westkapelle, Dudzele...

We herkennen o.a. Georges Willems, Miel Persyn, Omer Vlietinck, Alfred De Duytsche, Raymond Dekker, Willy De Grauwe...

